

Лілія Ребуха

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет

Максим Богуш

аспірант кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ У ПРОЦЕСІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Соціально-комунікативна компетенція педагогів – це інтегративна якість особистості педагогічного працівника, що передбачає соціально-ціннісні відносини педагога до процесу спілкування та включає знання та навички, необхідні для усвідомленої ефективної соціальної взаємодії (за збереження індивідуальності кожної особи соціуму) з метою передачі, взаємного обміну інформацією, встановлення контактів, управління ситуацією за допомогою вербальних та невербальних засобів [3]. Ціннісне ставлення педагога до процесу спілкування включає: розуміння ролі учня як суб'єкта навчальної діяльності, створення взаємовідносин співробітництва з педагогами, батьками, використання можливостей навчального матеріалу та їх вплив на формування та розвиток особистості учня [2-3].

Соціально-комунікативна компетенція є важливою надпрофесійною компетенцією, що визначає здатність педагога вирішувати певне коло завдань. Надпредметні компетенції – це надпрофесійні здібності, особисті якості, що дозволяють педагогу успішно взаємодіяти у різних сферах діяльності, оскільки їм властива інтегративність, багатофункціональність (уміння вирішувати суміжні проблеми) та міждисциплінарність (перенесення знань з однієї предметної галузі в іншу та вміння застосувати їх у різних ситуаціях).

Процес підвищення кваліфікації супроводжується комунікацією, що сприяє подальшому розвитку соціально-комунікативної компетенції педагогів. Успішне вирішення комунікативних труднощів адаптаційного періоду за проходження підвищення кваліфікації безпосередньо чи опосередковано залежить від рівня розвитку комунікативної компетенції педагога, оскільки у цей період формується стиль спілкування між усіма учасниками освітніх взаємин. У межах системи підвищення кваліфікації уможливлена координація діяльності педагога, котра спрямовується на актуалізацію власних можливостей, розвиток у них соціально-комунікативної компетентності. Сформована на таких засадах Я-концепція відображається у самовизначенні вчителя, виборі ним стилю поведінки, сукупності сформованих переконань на основі отриманих знань і навичок та готовності до їх реалізації в різних життєвих ситуаціях. Педагог, який має позитивну «Я-концепцію», здатний результативно справлятися з різними поставленими задачами та проблемами. У здійсненні освітньої діяльності такий учитель виявляє прагнення максимальної гнучкості, здатність до емпатії, сензитивності до потреб учнів; емоційну врівноваженість, впевненість у собі, життєрадісність; володіння стилем легкого та неформального спілкування [2; 4].

Отже, результативність процесу проходження підвищення кваліфікації зумовлена великою мірою успішністю процесу комунікації. Відповідно ми розглядаємо систему підвищення кваліфікації з позиції можливостей розвитку соціально-комунікативної компетенції педагога.

Список використаних джерел

1. Ковальова О. А. Психологічні особливості розвитку соціально-комунікативної компетентності вчителів : дис. ... канд. псих. наук : 19.00.07. Переяслав-Хмельницький, 2018.
2. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkolacompressed.pdf>
3. Ребуха Л. З., Рудакевич О. М. Особливості міжкультурної комунікації у практиці соціальної роботи в умовах поліетнічного регіону. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія»* : зб. наук. пр. 2020. Вип. 1 (11). С. 207–210. DOI 10.31339/2413-3329-2020-1(11)-207-210

Лілія Ребуха

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет

Ольга Кулік

магістр спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки,
Західноукраїнський національний університет

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У ЗВО

Професійне самовизначення студентів є найважливішим етапом їхнього особистісного та професійного становлення. Розв'язання задачі самореалізації у професійній освіті пов'язане із віднаходженням умов, механізмів та засобів формування студента як суб'єкта професійного становлення. Це завдання може бути вирішене за допомогою організації психолого-педагогічного супроводу, спрямованого на створення сприятливих освітніх умов з розкриття та реалізації особистісного потенціалу майбутнього педагога під час навчання у ЗВО. Психолого-педагогічний супровід тісно пов'язаний з такими поняттями як підтримка та допомога [1].

Тому у сучасних умовах ринку праці, що швидко змінюється, широкого вибору професій і високої конкуренції, психолого-педагогічний супровід відіграє засадничу роль. Він спрямований на формування свідомого ставлення до вибору професії, розвитку професійних інтересів і мотивації, подолання можливих діяльнісних проблем та ін. Психолого-педагогічний супровід професійного самовизначення студентів у ЗВО має за мету сформувати у студентів професійну ідентичність, розвинути навички рефлексії та самостійного прийняття виважених рішень, підвищити мотивацію до навчання та безперервного професійного розвитку, здійснити адаптацію здобувачів освіти до вимог професійного середовища, створити належні умови для реалізації